

ONDERZOEK ACCREDITATIESTELSEL 2012-2013

De inspectie stelt periodiek onderzoek in naar het functioneren van het Nederlandse accreditatiestelsel in het hoger onderwijs. Momenteel wordt het onderzoek voorbereid naar het functioneren van het nieuwe accreditatiestelsel gestart per 1 januari 2010. Dit onderzoek draagt bij aan de evaluatie van het nieuwe stelsel die het ministerie van OCW uitvoert.

Achtergrond

Wettelijk kader

Het toezicht op het accreditatiestelsel is gebaseerd op art. 3.2, lid c van de WOT (1): *'De inspectie heeft mede als taak 'het onderzoeken en bevorderen van de kwaliteit van het stelsel van hoger onderwijs, met inbegrip van het stelsel van accreditatie (...), van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek.'*

Het accreditatiestelsel zelf is geregeld in hoofdstuk 5a van de WHW en verder door het accreditatieorgaan, de Nederlands Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO), uitgewerkt in accreditatiekaders en onderliggende instrumenten.

Reikwijdte

Het onderzoek betreft het Nederlandse accreditatiestelsel. Dit toezicht betreft geen toezicht op de NVAO, maar op de het functioneren van het accreditatiestelsel (2). Vanzelfsprekend vormt de NVAO een belangrijke informatiebron voor het functioneren van het stelsel.

Eerder toezicht

De inspectie houdt al van de start van het visitatiestelsel zogenaamd meta-toezicht op dit stelsel. Bij de start op het accreditatiestelsel is dit toezicht voortgezet. In dit verband zijn er diverse evaluaties uitgevoerd en mede op grond hiervan zijn er verbeteringen van het stelsel doorgevoerd.

Met het komende onderzoek zetten we deze lijn voort. Het accreditatiestelsel neemt in de kwaliteitsborging in het hoger onderwijs een centrale positie in. De inspectie wil met haar toezicht op het accreditatiestelsel de kwaliteit van dit stelsel onderzoeken en bevorderen. Dit toezicht staat daarmee uitdrukkelijk ten dienste van een goed functioneren van het accreditatiestelsel met het oog op behoud en versterking van het maatschappelijk vertrouwen in dit stelsel en daarmee in dat van de kwaliteit van het hoger onderwijs.

Werkwijze

Object

Het object van onderzoek is het Nederlandse accreditatiestelsel. Het accreditatiestelsel kent zes beoordelingen, namelijk de beperkte en uitgebreide opleidingsbeoordeling van een bestaande opleiding, de beperkte en uitgebreide toets van een nieuwe opleiding, de beoordeling van een bijzonder kenmerk en de instellingstoets kwaliteitszorg (ITK).

Elke beoordeling kent een onderzoek door een onafhankelijk panel op basis van het beoordelingskader en een daarop gebaseerd besluit door de NVAO.

Waarderingskader

De inspectie hanteert voor de beoordeling van het functioneren van het accreditatiestelsel een aantal kwaliteitsstandaarden die aan het functioneren van

---

¹ Wet op het onderwijstoezicht

² Toezicht op de NVAO is volgens het Accreditatieverdrag tussen de ministers van onderwijs van Nederland en Vlaanderen voorbehouden aan het Comité van Ministers. Daarnaast gelden de bepalingen in de Kaderwet ZBO.

het stelsel gesteld kunnen worden. Ze betreffen onderwerpen zoals de dekking door het stelsel, transparantie, onafhankelijkheid, betrouwbaarheid, zorgvuldigheid, interne kwaliteitsborging, accreditatielasten en de stimulerende werking.

Onderzoeksaccenten

Binnen het waarderingskader legt de inspectie in het onderzoek in 2013 een viertal accenten die aansluiten op de doelen die beoogd werden met de invoering van het nieuwe accreditatiestelsel. Het betreft de vermindering van de accreditatielasten, de stimulerende werking, de nadruk op de inhoudelijke beoordeling van onderwijskwaliteit (en minder op procedures en processen) en de inzichtelijkheid van verschillen tussen opleidingen.

Aard van het onderzoek en type conclusie

Dit onderzoek beoogt een representatief beeld te geven. Het bestaat uit:

- o een analyse van verantwoordingen (waaronder jaarverslagen) en andere beschikbare interne en externe beoordelingen van het stelsel i.h.k.v. de eigen kwaliteitszorg van de NVAO;
- o gesprekken met NVAO, koepelorganisaties en andere betrokkenen in het accreditatiestelsel;
- o een breedte onderzoek onder (een representatieve steekproef van) alle instellingen voor hbo en wo, bekostigd en niet bekostigd, naar aspecten van het functioneren en de bereikte resultaten van het stelsel;
- o een diepte onderzoek bij een aantal casussen van recente beoordelingssoorten.

Onderzocht wordt of de systematiek van het beoordelingsproces, het daarop volgend besluitvormingsproces en de bereikte effecten aan de standaarden in dit toezichtkader voldoet. Het diepte onderzoek vormt geen herhaling van het panelonderzoek en besluitvorming door de NVAO.

Werkwijze diepteonderzoek

De uitvoering van het diepteonderzoek zal bestaan uit analyse van documenten van de geselecteerde opleidingen, gesprekken met de NVAO, met leden van de commissie van deskundigen bij de geselecteerde accreditaties en met enkele direct betrokkenen (leidinggevendenden, docenten, studenten) van de geselecteerde opleidingen of instellingen.

Planning en rapportages

Het onderzoek loopt van oktober 2012 tot juli 2013. Het concept rapport bespreken we met de NVAO. Het openbare eindrapport wordt aangeboden aan de minister van OCW met een afschrift aan de NVAO.

Vervolgtraject

Over de uitkomsten van het onderzoek naar het accreditatieproces voert de inspectie overleg met de minister.

Toezichtkader en onderzoekplan

Voor het toezicht op het accreditatiestelsel stelt de inspectie – net als voor het toezicht in andere sectoren – een toezichtkader vast. Het komende jaar werken we eerst met een concept toezichtkader. Op basis daarvan volgt de uitwerking voor het komende onderzoek in een onderzoekplan. Na afloop evalueren we het toezichtkader en stellen het daarna definitief vast en leggen het ter goedkeuring aan de minister voor.

Resonansgroep

Er is een resonansgroep ingesteld die ons zal adviseren over onderzoekopzet en -uitvoering en over de rapportage. Deze bestaat uit leden van de koepelorganisaties, deskundigen vanuit de kringen van panels, docenten en studenten en een onafhankelijk buitenstaander.